

ПРЕС КЛИПИНГ

22.септембар 2011.

НАСЛОВИ

Празна каса за пензије;(стр.2)

Сива економија поједе десет мостова годишње; (стр.3)

Да ли је СЕС репрезентативан?; (стр.6)

Индустрија незапослености; (стр.7)

За пола века осам пута више пензионера; (стр.9)

Радници и пензионери ускоро "један на један";(стр.10)

Проблем одрживости пензијског система; (стр.11)

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:346078-Prazna-kasa-za-penzije>

Празна каса за пензије

Д. И. К.

Србија има озбиљних проблема са одрживошћу пензионог система, упозорава Богдан Лисоволик. Доприносе за запослене не плаћа чак 51.745 послодаваца

СРБИЈА има озбиљних проблема са одрживошћу пензионог система, упозорио је у среду Богдан Лисоволик, стални представник мисије Међународног монетарног фонда у Београду.

- Решење за побољшање пензионог система није у повећању стопе доприноса за обавезно пензионо осигурање, већ у повећању дисциплине наплате од обвезника тог осигурања, у повећању старосне границе и смањењу и укидању бенефиција за добијање инвалидске и породичне пензије - рекао је Лисоволик, на округлом столу "Привреда и одрживост финансирања пензионог система".

Лисоволик је навео да Србија има високу јавну потрошњу, која тренутно износи око 14 одсто БДП, у којој великим делом учествује и исплата пензија из буџета и упозорио да тренутно више од два милиона запослених издржава нешто више од 1,5 милиона пензионера, са тенденцијом да тај однос у блиској будућности буде један према један.

Иначе, у првој половини ове године 51.745 послодаваца није запосленима уплатила доприносе за пензијски стаж. Од тог броја, према речима Драгутина Радосављевића, директора Пореске управе, 21.838 су предузетници.

У том периоду, иначе, дугови пензионом фонду достигли су 233,1 милијарду динара, од чега су скоро 74,8 милијарди ненаплатива потраживања, због случајева приватизације и стечаја фирми. Најдисциплинованији у намирењу ових обавеза су велики привредни системи и јавна предузећа, њих 427, који су платили више од пола милијарди евра доприноса држави.

Ситуација би, како истиче Радосављевић, требало да се побољша идуће године увођењем електронског система наплате доприноса, која ће бити аутоматски спровођена са исплатом зарада запослених. Сами запослени ће уласком на сајт Пореске управе, сваког момента, моћи да провере да ли им је послодавац уплатио доприносе за пензијски стаж.

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/278410/Siva-ekonomija-pojede-deset-mostova-godisnje>

Расте обим нелегалног пословања

Сива економија поједе десет мостова годишње

Зоран Луковић

Најмање милијарду и по евра српски буџет губи због ненаплаћених пореза на трансакције које се одвијају у сфери сиве економије. Кроз сиву зону годишње прође између четири и пет милијарди евра, што је више од трећине укупне годишње размене роба и услуга у Србији.

Сваки пети радник зарађује на црно

Кад би Србија убрала бар трећину пореза од оног што сада пропушта да наплати, мањка новца у државној каси не би ни било. То, дакле, значи да би било више новца који би могао да се користи за инвестиције, здравство, образовање, социјална давања...

Примера ради, изградња моста преко Аде Циганлије, без приступних саобраћајница, коштала је око 120 милиона евра.

То значи да би за паре које уместо у државној каси завршавају у нелегалним токовима, годишње могло да се изгради више од 10 таквих мостова.

Šta omogućava sivu ekonomiju

- Slab rad inspekcija	46,70%
- Nedostatak političke volje	29,07%
- Slab rad MUP-a	19,38%
- Korupcija	17,18%
- Slaba aktivnost carina	11,45%
- Nedostaci u zakonskoj regulativi	4,41%

Izvor: UPS pod pokroviteljstvom Swiss Labour Assistance, na uzorku od 227 preduzeća

Истраживање које су од маја до јула 2011. године урадили Привредна комора Србије, УСАИД, Унија послодаваца, Национална алијанса за локални економски развој и Америчка привредна комора, указује на закључак да од увођења фискализације 2003. године, држава није спровела озбиљне мере за ограничавање сиве економије, осим спорадичних и делимичних инспекцијских контрола.

Један од закључака упућује и на то да је потребно формирати централни регистар за увезену робу (сировине, репроматеријал, готови производи) преко којег би био контролисан улаз робе на граничним прелазима и дистрибуција до складишта и продајних центара. Тиме би била онемогућена појава робе “на улицама”.

Обим нелегалног пословања у Србији је са 34 одсто у 2008. години, порастао на 40 одсто БДП-а. Сиве економије, наравно, има и у развијеним земљама ЕУ, али је њен удео просечно 15 одсто БДП-а.

Оптерећења пословања и високи порези и доприноси означени су као главни узрок високог нивоа сиве економије и рада на црно у Србији.

Сваки пети анкетирани, како кажу у Унији послодаваца, укључен је у неки вид неформалног рада, док се од оних који су формално запослени сваки десети ангажује и у законски “непокривеном” сектору. Међу незапосленима чак 55 одсто извор егзистенције налази у раду на црно.

Процена је да је број људи ангажованих у сивој економији између 650.000 и милион. Сива економија највише је присутна у трговини са учешћем већим од 30 одсто, угоститељству и туризму око 30 одсто, грађевинарству од 10 до 12 одсто и у осталим разноврсним услугама око

15 одсто.

Odnos sive ekonomije prema BDP

Zemlja	Procenat
Belgija	3 do 4
Hrvatska	10
Moldavija	31
Gruzija	28
Austrija	7,9
Poljska	7,8
Makedonija	16,3
Holandija	1
Švedska	1
Grčka	20
Španija	20
Portugalija	20

Izvor: OECD i istraživanje

Нелегална трговина одвија се кроз различите канале, а највише су заступљени: продаја путем огласа, продаја на пијацама, у непријављеним радњама, на импровизованим тезгама на улици, илегалним дистрибутивним центрима или продаја на кућном прагу. Чак 54 одсто промета у сивој зони, како наводе из УСАИД-а, отпада на кинеске трговине.

- Логично је да пореска служба сваке државе зна колико је пореза наплатила, али углавном је у домену претпоставке колико је пара по том основу промакло.

Они који послују у сивој зони годишње из Србије “однесу” по неколико мостова - тврди Милан Кнежевић из Асоцијације малих и средњих предузећа.

Ако држава настави са досадашњим односом према утајивачима, порез ће се, како каже, плаћати „на добровољној бази”, као чланарина у културно-уметничком друштву.

У истраживању је разматран и проблем санкција према актерима сиве економије. Казне, наравно, постоје за послодавце који запошљавају раднике на црно и крећу се од 400.000 до милион динара. Радован Ристановић, директор Инспектората за рад, каже да не зна ниједан случај у последњих пет година да су казне изречене у том износу. Он додаје и да се процесуира само 20 одсто пријава које инспекција поднесе, да се велики број поступака обустави, а да је наплативост казни мала.

Да ли је СЕС репрезентативан?

Аутор: Е. Д.

Београд - Ни шест месеци након што су предали захтев за утврђивање репрезентативности Министарству рада и социјалне политике у Удружењу Послодавац нису добили никакав одговор. „Развој социјалног дијалога у Србији већ неко време стагнира што доноси последице за Србију на њеном путу ка чланству у ЕУ. Репрезентативност Социјално-економског савета истекла је још пре три године и њихов рад није није легитиман“, наводи се у саопштењу Удружења Послодавац.

Према Закону о раду, послодавачко удружење је репрезентативно уколико је уписано у регистар и има 10 одсто чланова од укупног броја послодаваца у грани. „Удружење Послодавац испуњава услове јер има 42.662 чланова међу послодавцима, који запошљавају 535.008 радника“, пише у саопштењу Удружења, које инсистира на преиспитивању репрезентативности СЕС-а.

Индустрија незапослености

Најмање запослених у фабрикама, а плате у јавном сектору за трећину веће него у приватном

Драматичне дебате после којих неће уследити неопходне промене, неће моћи још дуго да се понављају. Или хитне реформе или даље пропадање – поручују из свих удружења пословне заједнице.

– Јавни сектор Србије запошљава 30,6 одсто од укупног броја запослених, што је готово троструко више од просека у земљама Европске уније – кажу у Унији послодаваца Србије. – Уместо да се број од 535.000 запослених у државним и јавним службама смањи за 10 одсто, као што је договорено пре две године са ММФ, он се у међувремену за толико повећао. Нерационално управљање јавним сектором и расипништво производи задуживање Србије и све већи буџетски дефицит. Део ове реформе јавног сектора мора бити и професионализација

управљања државним и јавним предузећима, као и делимична приватизација јавних предузећа проналажењем квалитетних купаца и стратешких партнера.

Олакшавање терета пореза и доприноса за привреду неће бити, једнодушно указују привредници и економисти, ако се истовремено не догоди и реформа Фонда пензијског и инвалидског осигурања. То подразумева да му се врати имовина, али и његову професионализацију и одвајање од утицаја политичких странака.

– Колико год то било непријатно, да не би дошло до још већих отпуштања и да нам не би запретила и дужничка криза, неко пензионерима и запосленима у јавном сектору мора рећи да њихова примања, бар за неко време, не могу реално да расту, а можда ће морати и да опадају – сматра економиста др Горан Николић.

Трећа велика реформа коју привреда очекује јестереформа пореског система и примена европских стандарда у оптерећивању привредних субјеката.

– Привреда у Србији има застарели систем линеарног опорезивања у коме су високопрофитабилне и нископрофитабилне привредне гране изједначене, а просечни порези и доприноси на зараду су реално међу највишима у Европи – каже Драгољуб Рајић из Уније послодаваца. – Уз то, постоји још листа од 40 до 65 додатних такси, накнада, намета, у зависности од гране привреде и делатности предузећа.

Без нове пореске политике у Србији не може бити привредног раста зато што више не можемо да очекујемо високе приходе од приватизације, поручили су средином априла прошле године аутори публикације Фонда за развој економских наука „Пореска политика у Србији – поглед унапред”. Та књига је схваћена као најавна пореске реформе. Том приликом је тадашња министарка финансија Диана Драгутиновић нагласила да је пореска реформа неопходна српској малој, отвореној и високо евроизованој привреди у којој је ограничен домет економске политике.

– Треба нам порески систем који подстиче производњу, конкурентност и извоз, запошљавање и инвестиције, не стимулише потрошњу, увоз и сиву економију, а штити угрожене слојеве становништва – рекла је Драгутиновић.

У свом обраћању колегама економистима, она је напоменула да врло добро зна да промене у пореском систему никога неће задовољити. Своје излагање је завршила речима:

– Не очекујем аплаузе. Они који оваквим променама добијају ћуте, а они који губе биће веома гласни. Место на коме сам налаже ми да о томе говорим јасно и гласно. Захваљујем се на подршци, а углавном је немам.

Др Милојко Арсић, један од аутора студије, тада се залагао да стопу пореза на зараде, која је ниска не би требало мењати, али је предложио да се смање доприноси на зараде за социјално осигурање. Тако би цена рада у Србији била мања, што би смањило рад на црно и привукло инвеститоре, поготово у гранама које запошљавају велики број људи. Највећи део губитака буџетских прихода због смањења доприноса, како је предложио Арсић, надокнадио би се повећањем стопе пореза на додату вредност и то оне више са 18 на 22, а ниже са осам на 12

одсто. Он сматра да би повећање ПДВ-а једнократно утицало на раст цена, али не би значајније увећало инфлацију.

Реформу пореског система, као и друге две, Влада Србије одложила је „за после избора”.

Александар Микавица

<http://www.politika.rs/rubrike/Sta-da-se-radi/Za-pola-veka-osam-puta-vise-penzionera.sr.html>

У чему нам може помоћи попис: Биљана Радивојевић

За пола века осам пута више пензионера

Број економски активних спорије се повећавао од броја издржаваних и лица са личним приходом заједно

У пописима до 2002. године, према економској активности, становништво је подељено на три категорије: *активно становништво, лица са личним приходима и издржавано становништво*. У овогодишњем попису, укупно становништво према статусу *текуће активности* пратиће се кроз следеће категорије: *економски активно становништво* (чине га запослена и незапослена лица) и *економски неактивно становништво* (лица која се школују, пензионери, лица са приходима од имовине, домаћице и они који не спадају ни у једну од претходно наведених). Однос економски активних, с једне, и категорије економски неактивних, с друге стране, од посебног је значаја у свакој држави, јер од њега зависи и потенцијални привредни развој.

Активно становништво чине *запослена и незапослена* лица.

Категорија *запослених* односи се на лица старија од 15 година која обављају неки плаћени посао у новцу или у природи, као и лица која су привремено одсутна с посла (боловање, одмор и сл.). Да би се лице сматрало запосленим, потребно је да ради најмање један сат у последњој недељи пред попис. *Запослена* лица могу бити: запослени у радном односу, послодавци, да самостално обављају делатност, индивидуални пољопривредници, помажући чланови домаћинства, запослени по уговору, чланови задруге и остали. У *незапослена* лица спадају лица старија од 15 година која немају плаћени посао или не раде самостално; лица која су спремна да прихвате плаћени посао или отпочну самостални рад; лица која активно траже посао или покушавају да започну самостални посао.

Активно становништво у Србији је стално расло од 1953. до 1981. године, а затим је испољен тренд опадања. Од око 3.113.000 активних, према попису из 1953. године, број је порастао на 3.683.000 у време пописа 1981, а затим опао на 3.398.000 у 2002.

У свим пописима регистрован је већи број активних међу мушкарцима него међу женама, а разлика се временом смањивала. На пример, док су 1953. године жене чиниле 36 одсто укупне радне снаге, њихов удео се у 2002. повећао на 43 одсто. Смањење опште стопе активности код мушкараца резултат је првенствено смањења активности код старијих генерација. Опадање пољопривредног становништва, али и повољни услови пензионог и инвалидског осигурања у

непољопривреди, уз законске прописе о дужини радног стажа, определили су такво понашање. Код жена промене су се одвијале у правцу сталног пораста економске активности, а томе су највише допринели пораст образовања, јачање терцијарног сектора као погодног за апсорбовање женске радне снаге и развој радно интензивних делатности.

Што се тиче стопа активности по старости, активност младих од 15 до 19 година је ниска, а временом је опадала као резултат све чешћег стицања виших нивоа образовања. Такође, специфичне стопе активности су опадале и код најстаријих генерација, с обзиром на континуирано опадање пољопривредног становништва током читаве друге половине 20. века.

Категорију *економски неактивног* становништва чине лица са *личним приходом и издржавана лица*. Њихов однос према привредно активним лицима даје коефицијент економске зависности. Овај коефицијент је у Србији углавном растао, јер се број активних спорије повећавао од броја издржаваних и лица са личним приходом заједно. Наиме, на 100 економски активних у 1953. години било је 98 економски неактивних, али у 1991. години 108, а у 2002. – 120.

Највећи пораст остварен је код категорије лица са личним приходом. Њихов број је у периоду 1953–2002. повећан више од осам пута, тј. од око 182.000 на 1.512.000. У 2002. години готово сваки пети становник Србије имао је неки од видова личних примања (пензија, приход од имовине, социјална помоћ и др.). У том броју пензионери су најзаступљенији, са чак 94,4 одсто.

На промене у кретању броја лица са личним приходом током читавог периода највећи утицај имао је све већи обухват активног становништва пензијским осигурањем, али и пораст нивоа запослености. Посматрано према полу, у време последњег пописа у овој категорији становништва више је жена него мушкараца (51,7 одсто према 48,3 одсто), на шта утиче прелазак старијих жена из категорије издржаваних у категорију лица са личним приходом. Јер због разлика у диференцијалној смртности по полу у корист жена, могућност коришћења права из радног односа од стране брачног партнера директно мења економски статус жене.

**Професорка Економског факултета БУ*

ПРИВРЕДНИ ПРЕГЛЕД

http://www.pregled.rs/naslovna_strana.php?vest=95661

Аутор: Добрила Солеша

Лисоволик: Србија мора да крене у озбиљне реформе пензијског система

Радници и пензионери ускоро "један на један"

""За неколико година однос радника и пензионера доћи ће до крајње границе издржљивости, на однос 1:1, због чега је неопходно да Србија крене у даље озбиљне реформе укупног пензијског система", истакао је јуче Богдан Лисоволик, стални представник мисије ММФ-а у

Србији на расправи у организацији Данас конференс центра. У оквиру централне теме "Привреда и одрживост финансирања пензионог система" Лисоволик је констатовао да су пензије ниске, али истовремено и високе, у односу на укупни привредни раст, пад броја запослених и прениски обим наплате доприноса. Око 60 одсто особа се пензионише пре него што испуне услове стажа и старосне границе, а уколико се садашњи трендови наставе уместо да пада, рашће потрошња за покриће пензија, рекао је Лисоволик. Дугорочно решење је само економски раст, али и даље реформе пензијског система, које, по речима Лисоволика нису завршене. "Није решење у повећавању стопе пореза и доприноса, јер би то утицало на даљу дестимулацију привредника и запослених, већ треба применити неке механизме које су изазвале немире у Грчкој, Италији, Немачкој или Скандинавским земљама, међу којима је продужавање старосне границе, на пример за жене или пољопривреднике треба увести пенале за раније пензионисање, а могућа решења су јачање другог и трећег стуба осигурања. Ако се ништа не предузме Србију чекају два тамна сценарија, један по коме ће трошкови за пензиони систем поткопати целу привреду, а други још непопуларнији је лимитирање износа чекова и тиме улазак у још већу зону сиромаштва", тврди Лисоволик. "Садашњи однос радника и пензионера од 1,6: 1 је недовољан за одрживост укупног пензионог система, чије су дубиозе само последице тешког економског стања и привредних промашаја, а део решења је у повећању броја осигураника и омогућавање већег прилива прихода", рекла је Радина Тодовић, генерални секретар у Министарству рада и социјалне политике. Она оцењује да "дизање" старосне границе не може бити да промени садашње стање. "Укупна дуговања Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурања до јуна ове године достигла су, заједно с каматама, преко 233 милијарде динара, од чега је основно задужење 104, а камате 128 милијарди", истакао је Драгутин Радосаљевић, директор Пореске управе. Од тога ненаплативо је 74,8 милијарди због приватизације и стечајева предузећа. Према анализама ПУ до јуна 51.745 послодаваца није редовно и у складу са законом уплаћивало доприносе и порезе, а највећи број 29.907 су правна лица и 21.838 предузетника. Директор ПУ сугерише да контрола наплате доприноса треба да се пребаци на банке и управу трезора НБС.

Годишње 100 хиљада нових ПИО осигураника Директорка Фонда ПИО Драгана Калиновић изнела је анализу пропасти која је почела од 1995. године. "Данас фонд опслужује 4,5 милиона осигураника, од чега 1,65 милиона пензионера, а сваке године се генерише још по 100 хиљада нових, уз прираст од 1,5 одсто. Однос радника и пензионера у 2010. стигао је на 1,24:1, дотације из буџета повећане су на 39,9 укупних прихода, док је под великим упитником како поунити потребе од 494 милијарде годишње за пензије. Издвајања за пензије износе 13,5 одсто БДП, а циљ је да се удео спусти на 10 одсто", подсећа Калиновић.

ПИНК

<http://www.pink.rs/vesti/vest.php?id=37244>

Бета

Проблем одрживости пензијског система

Стални представник мисије Међународног монетарног фонда (ММФ) у Београду Богдан Лисоволик рекао је данас да пензије у Србији нису реално велике, али да су велике у односу на економску ситуацију и указао да Србија има озбиљних проблема са одрживошћу пензионог система.

Као основне проблеме пензионог система у Србији Лисоволик је навео велике трошкове за исплату пензија, мали број запослених у односу на број пензионера, као и слабу наплату доприноса. "Проблем је висока потрошња за пензије, која, при том, не прати економски раст", казао је Лисоволик на панел дискусији одржаној у Данас конференс центру на тему Привреда и одрживост финасирања пензионог система. Лисоволик је навео да је потребно мотивисати људе да што дуже раде и повећати ефикативне године радног стажа и указао да су земље Европске уније то већ учиниле. "Превише људи се пензионише пре него што наврше пуне године стажа, око 60 одсто. Често се пензионише и пре навршених предвиђених година старости, такође 60 одсто", навео је представник ММФ-а. Он је поручио да је економски раст кључан за одрживост пензионог система и указао да не сме да стоји на путу економском развоју. Државна секретарка у министарству рада и социјалне политике Радина Тодовић навела је да око 1,6 осигураника финансира исплату за једног пензионера. Према подацима ресорног министарства у 2010. години за исплату пензија утрошено је 14,1 одсто бруто друштвеног дохотка. "Не могу се сви проблеми решити подизањем старосних граница за пензионосање, или сличним мерама. Основни правац за унапређење пензионог система је побољшање прихода и већи број осигураника", навела је Тодовић. Она је указала и да се често заборавља да одрживост пензионог система зависи од општег стања економије, запослености и висине зараде. Директор Пореске управе Србије Драгутин Радосављевић навео је да закључно са крајем јуна ове године око 51.700 послодаваца није обрачунавало и уплаћивало доприносе у складу са законом. "Код великих привредних система је напалата јако добра у односу на мале и средње системе", казао је Радосављевић Он је навео и да је до краја јуна поднето око 8.790 захтева за покретање прекршајних поступака. Пореска полиција поднела је и више од 1.600 кривичних пријава због необрачунатих и неуплаћених пореза и доприноса у висни од готово девет милијарди динара. Према подацима Пореске управе дуговања Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, са каматама, износе више од 233 милијарде динара. Према речима директора Пореске управе од наредне године ова институција треба да уведе јединствен електронски систем, што ће и унапредити контролу и наплату доприноса.